

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Економіка територій і територіальних громад (поглиблений рівень)»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс
Освітня програма/спеціалізація	Бізнес-економіка / Економічна кібернетика
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

Науково-педагогічний працівник, який веде дану дисципліну –

Перебийніс Василь Іванович, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем, доктор економічних наук, професор

Контактний телефон	50-92-05
Електронна адреса	perebyynis@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт 10.00-15.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок, що дають змогу брати участь у забезпеченні соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад (інституційні, маркетингові, фінансові аспекти регіонального управління)
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції год., практичні заняття год., самостійна робота год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік).
Базові знання	Наявність знань з базових економічних дисциплін
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
1. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) - ПР 5.	1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях - ЗК 4. 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення - ЗК 11. 3. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами - СК 2. 4. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію - СК 11.

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
2. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки - ПР 16. 3. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - ПР 17.	5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення - СК 12. 6. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків - СК 14.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи управління територіями та територіальними громадами		
Тема 1. Адміністративно-територіальний устрій України: ретроспектива та сучасність	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Трансформація адміністративно-територіального устрою України в ретроспективі. 2. Нова парадигма регіонального розвитку країн Європейського Союзу. 3. Напрями реформування адміністративно-територіального устрою України.
Тема 2. Державна політика регіонального розвитку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Системність як принцип регіонального розвитку. 2. Комплементарність як принцип регіонального розвитку. 3. Інституційна забезпеченість як принцип регіонального розвитку
Тема 3. Розвиток територіальних громад згідно Цілей сталого розвитку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Концептуальні засади сталого розвитку. 2. Екологічна збалансованість розвитку територіальних громад. 3. Індикатори (показники) розвитку територіальних громад згідно Цілей сталого розвитку.
Тема 4. Інституційне забезпечення розвитку громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Основоположні засади інституційного забезпечення розвитку громад і територій. 2. Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування. 3. Децентралізація та розвиток територіальних громад. 4. Інституційне забезпечення розвитку сільських громад і сільських територій.
Модуль 2. Функціональні аспекти регіонального управління		
Тема 5. Планування розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Планування розвитку регіональних соціально-економічних процесів. 2. Програми соціально-економічного розвитку регіону. 3. Зарубіжний досвід регіонального соціально-економічного розвитку.

Тема 6. Територіальний маркетинг	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Маркетинг іміджу громади. 2. Маркетинг привабливості території. 3. Маркетинг інфраструктури. 4. Маркетинг населення.
Тема 7. Стратегування громад і територій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Теоретичні основи стратегування. 2. Методичні засади стратегування громад і територій. 3. Анкетне опитування мешканців громади. 4. Соціальний паспорт територіальної громади.
Тема 8. Бюджетне регулювання соціально-економічного розвитку територій і територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Принципи формування місцевих бюджетів. 2. Доходи місцевого бюджету. 3. Видатки місцевого бюджету. 4. Міжбюджетні трансферти. 5. Прогнозування доходів та видатків місцевих бюджетів. 6. Оцінка бюджетної самодостатності територіальних громад.

Інформаційні джерела

1. Економіка територій і територіальних громад (поглиблений рівень): дистанційний курс / Укладач Перебийніс В.І. URL <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=2220> (дата звернення: 13.12.2022).
2. Джаман М.О. Теорія економіки регіонів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.
3. Іванов С. В., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І. Концепція соціальної держави як теоретична база розвитку сільських територій. Економічний вісник Донбасу. 2016. №1 (43). С. 51-55.
4. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади : за заг. ред. В.М.Олуйка. Київ : Ваіте, 2017. 432 с.
5. Інтерактивна мапа адміністративно-територіальних одиниць України. URL: <https://atu.decentralization.gov.ua/> (дата звернення: 25.11.2020).
6. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення: 14.11.2020).
7. Концепція Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року : Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 року №121-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121-2010> (дата звернення: 14.11.2020).
8. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. URL: https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology_UA.pdf (дата звернення: 14.11.2020).
9. Місцевий економічний розвиток і місцева демократія: діалоги зі стейкхолдерами: Путівник для лідерів громад : Упорядник С. Панцир. Київ : Юстон, 2020. 128 с.
10. Перебийніс В. І., Гавриш В.І., Перебийніс Ю.В. Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі: Серія «Економічні науки». 2014. №1. С. 79-84.

11. Перебийніс В.І., Рогоза М.Є. Сучасні проблеми розвитку територій і територіальних громад. Нова стратегія регіонального розвитку України: шлях до майбутнього: Матеріали XI Пленуму Правління Співки економістів України. Київ : СЕУ, 2019. С. 253 – 259.
12. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 721-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-viznachennya-administrativnih-a721r> (дата звернення: 14.11.2020).
13. Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад : Закон України від 16 квітня 2020 року № 562-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-20> (дата звернення: 14.11.2020).
14. Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 07.02.2002 № 3059-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14> (дата звернення: 25.11.2020).
15. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 №3613-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17> (дата звернення: 25.11.2020).
16. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19> (дата звернення: 25.11.2020).
17. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> (дата звернення: 25.11.2020).
18. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97> (дата звернення: 14.11.2020).
19. Про основи містобудування : Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12> (дата звернення: 14.11.2020).
20. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17> (дата звернення: 14.11.2020).
21. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (дата звернення: 14.11.2020).
22. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України від 17 липня 2020 року №807-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20> (дата звернення: 14.11.2020).
23. Розвиток сільських територій : Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації. URL: <http://apk.adm-pl.gov.ua/storinka/rozvitok-silskih-teritoriy> (дата звернення: 14.11.2020).
24. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС) : навч. посіб. : за заг. ред. В.В.Толкованова, Т.В.Журавля. Київ : Фенікс, 2016. 154 с.
25. Стамбульська декларація по населеним пунктам : Конференція Організації Об'єдинених Націй по населеним пунктам (Хабітат II) в Стамбуле, Турція, с 3 по 14 юня 1996 года / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_508 (дата звернення: 14.11.2020).
26. United territorial community as a subject of strategic territory development planning / Natalia A. Dobrianska, Hanna V. Vechtomova, Rostyslav A. Dobrianskyi // Economic journal Odessa polytechnic university, 2021, №2(16). p.49-59.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
Положення про академічну доброчесність
http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf
- Політика щодо відвідування:
відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciyahttp://www.puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>
http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_0.pdf

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через
поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни